

UIT DE GESCHIEDENIS VAN DE GENTSE BRUGGEN (Vervolg)

ST.-JORISBRUG

In het boek van Steyaert, 1857, lezen we : "Deze brug, op het einde van het Steendam, heeft de naam behouden van de gewezen St.-Jorispoort soms ook St.-Baafspoort genoemd, welke werd afgebroken in 1586."

De oude St.-Jorisbrug lag in het verlengde van de Steendam en de huidige Keizer Leopoldstraat. Het was een stenen brug met drie bogen welke voor de St.-Jorispoort lag en te zien op het plan van Gent, anno 1534, afgebeeld op plannen van Malfeson (waar we ook de maten hebben afgelezen). In 1756 werd het een smalle, houten draaibrug.

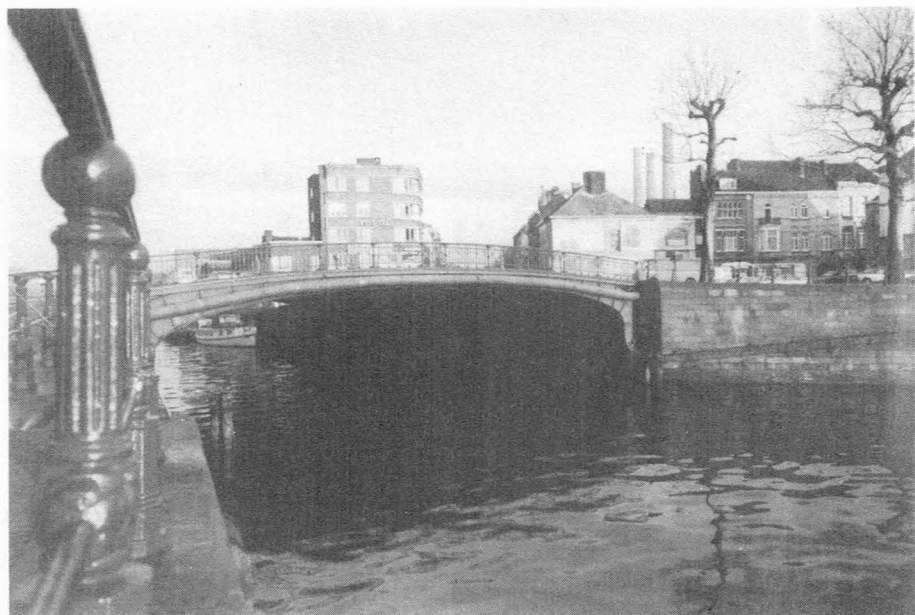
In 1874 was er een aanbesteding en toewijs (aan Allo-Ganzer, Gent) voor de vernieuwing der brug in metaal, voor de prijs van 47.890 fr. Of deze vernieuwing is uitgevoerd? Het is nergens vermeld.

De eerste plannen voor een nieuwe, vaste brug, dateren van 1904. Ze voorzagen een breedte van 22 meter. Het duurde echter nog tot 1908 voor de verwezenlijking ervan. De melding in het jaarverslag der stad Gent, 1909, was wel zeer kort : "De Staat heeft de draaiende Steendambrug en de Pasbrug doen afbreken en vervangen door een nieuwe, vaste brug van 35 meter breedte." Meer inlichtingen gaf de Gazette van Gent waarin verschillende berichten verschenen over het verloop der werken welke een aanvang namen, op 8 februari 1908, met het verwijderen van "den ouden muur van het Spanjaardkasteel, die dwars door de vaart loopt aan den spriet der Pasbrug. De soldaten der genie, komende van Antwerpen, zijn gisteren begonnen met den muur te doen springen bij middel van dynamiet. Het is een gevaarlijk werk dat honderden toeschouwers naar die plaats lokt." (19-2-1908)

De werken aan de eigenlijke brug vingen aan in april 1908, terzelfdertijd met de bouw van de nieuwe Minnemeersbrug. In november 1908 schreef men dat de St.-Jorisbrug de breedste brug van Europa zou worden!

Op 24 maart 1909 verscheen, in de Gazette van Gent, een artikel welke tekst op de volgende blz. is terug te vinden.

In een bericht van 5 juni 1909 verscheen voor de eerste maal de benaming "KE-

De St.-Jorisbrug gezien vanaf de St.-Joriskaai.

De St.-Jorisbrug gezien vanaf de Rode Torenkaai.

De borstwering van de huidige St.-Jorisbrug (1983).

MELBRUG" in verband met de moeilijkheden die vrachtrijders ondervonden bij het nemen der hellingen. Deze benaming bleef tot op heden bij de rasechte Gentenaars in gebruik, niet ten onrechte!

Op 11 juni 1909 werd de nieuwe brug in gebruik genomen en begon men aan de afbraak van de oude brug. Op 4 januari 1910 lezen we echter : "Goed nieuws voor de bewoners der Dampoort. Voorzeker zal de tijding dat het elektrische tramverkeer over de nieuwe Steendambrug met het einde dezer maand geschieden zal, de algemene tevredenheid der bewoners van de Dampoort verwekken. Thans stoppen ze nog halfweg het Steendam.

JAAR	SOORT	Lengte	Breedte van :			Vrije hoogte	PROEF
			rijweg	voetpad	doorvaar		
1756		50 voet	15		30-16-17	3 bogen dus	
18.. 1909	Draaibrug metaal	23	5,1	2 x 1,3	15	4,5	
	Vaste in metaal	22	31	2 x 2	20		
	Stadsbrug						

Dagblad "Vooruit", Vrijdag 25 juni 1909 :

"De oude Steendam-en Pasbruggen, wegende 75.000 kg, zijn in twee loten, bij aanbesteding, verkocht geworden voor 3.465 fr., aan de heer Barbé, alhier."

Het muurtje dat dient om het al te grote afhellen van het brugvlak, naar de kant der huizen aan de St.-Joriskaai, te voorkomen, is bijna voltooid." De werken aan en rond de brug waren dus nog steeds bezig. Naderhand werden er verschillende malen kleine ongevallen gemeld, aan en op de brug, welke te wijten zouden zijn aan de te scherpe hellingen. De kritiek op deze nieuwe verwezenlijking ofte "Kunstwerk" van de staat, was dan ook niet uit de lucht (en nog minder uit de krant!)

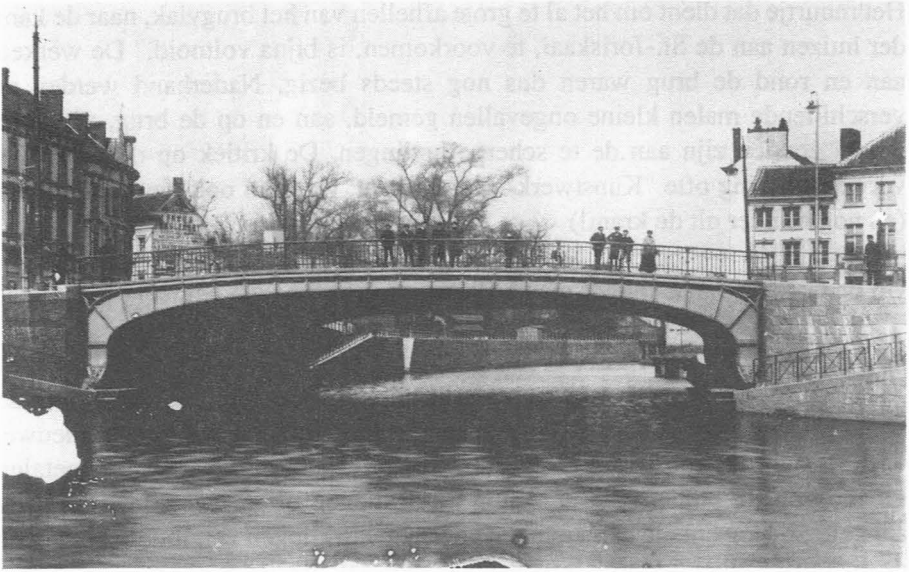
Uit de Gazette van Gent, 24 maart 1909 :

GEMEENTEBELANGEN

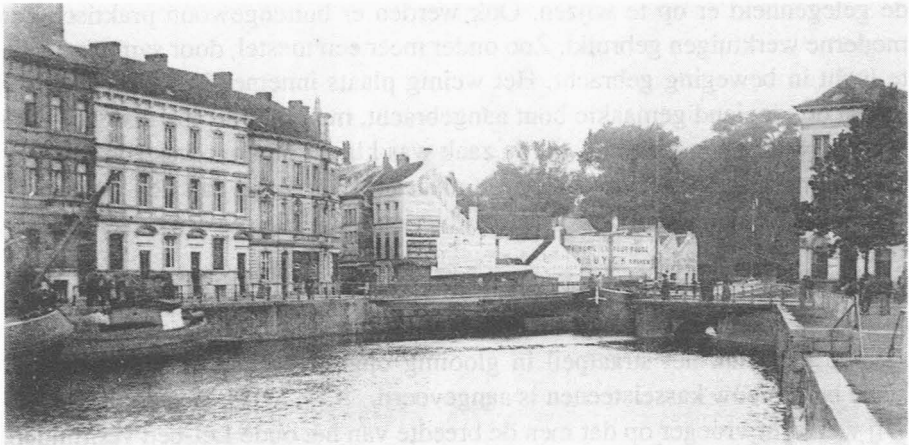
Aan de nieuwe Steendambrug. - Herhaaldelijk handelden wij reeds over de werken aan de St.-Joriskaai, en dienaangaande meldden wij dat de nieuwe, vaste boogbrug, voor wat het ijzerwerk betreft, kant en klaar is. De metalen vloer is op de bogen bevestigd. Onder de bogen door, werd de gasleiding aangelegd. Nog enkele hamerslagen voor het vastklinken van luttele bouten en de eigenlijke vloer der brug is eene afgedane zaak. Reeds steekt men de ijzeren platen, tusschen het geraamte gehecht en het verbindend, en den steun vormend voor de aard- en steenmassa die er binnenkort boven op komen zal, in roode grondverf. Men moet bekennen dat de werken daar wonderbaar opschoten. Het gure weder schrikte ondernemer en arbeiders geenzins af; wij hadden destijds de gelegenheid er op te wijzen. Ook werden er buitengewoon praktische en moderne werktuigen gebruikt. Zoo onder meer een toestel, door samengedrukte lucht in beweging gebracht. Het weinig plaats innemende mekaniëk werd boven de gloeiend gemaakte bout aangebracht, men hoorde een ras opeenvolgend gerommel en gedreun, en, de zaak was klaar : de bout was zoo goed als door hamerslagen ingedreven, en de plaat na korten tijd aan den boog gerveerd. Dit toestelletje liet toe in een tijdverloop van 10 uren arbeid 600 bouten vast te klinken.

Dat men geschikt is om met spoed de voltooiing der brug door te drijven, bewijst het feit dat men, voor zooveel mogelijk, langs beide zijden van het nieuwe brugvlak het straatpeil in glooiing opgehoogd heeft, en dat er eene heele berg nieuw kasseisteenen is aangevoerd.

Wij wezen er vroeger op dat men de breedte van het oude Lei-bed verminderd heeft tusschen de Roode Torenkaai en de St.-Joriskaai, wat toeliet meer breedte aan deze laatste kaai te verleenen. Te dezer kaai zullen er twee verschillende peilen zijn. Langs het huidige gaanpad behoudt men, over eene breedte van 8 meters, den tegenwoordigen rijweg. De overblijvende ruimte wordt ingenomen door de glooiing, die tot het brugvak toegang verleent. En die glooiing zal nogal steil wezen : de voerlieden met zwaar geladen wagens zullen er soms wel op zweeten, en bijzonderlijk op die, langs de St.-Joriskaai. Het zal voorzeker, als men van het Steendam afkomt, raar voorkomen, met de nieuwe brug, die zoo-

St.-Jorisbrug.

Gand. — Le Pont et le Quai Saint-Georges.

Edition Mathot, Gand.

De oude St.-Jorisbrug.

ver van de aflijning dezer straat afwijkt.

De helling langs de Roode Torenkaai is gelukkiglijk zoo sterk niet. We zeggen gelukkiglijk, daar het immers van de zijde van den Dok is dat de zwaarste vrachten stadswaarts gaan.

Binnen kort zal men, einde het Steendam, het verkeer moeten onderbreken, om de wegenis- en voltooiingswerken rond de nieuwe brug aan te vatten.

Ook zal men zich genoodzaakt zien om het peil der huidige Roode Torenkaai te wijzigen, namelijk over de oppvlakte tusschen den Ham, de Dampoortstraat en de Kasteelkaai.

Zoodra dit alles tot het verleden behoort, zal men het afbreken der oude Steendambrug aanvangen, alsmede het wegruimen der Roode Torenbrug en der Pasbrug.

Een vraagje : Door het opschorsen van het verkeer langs het laantje, algemeen bekend onder de benaming van "Tusschen de Twee waters", zien tal van personen zich tegenwoordig verplicht een grooten omweg te maken; gevolg daarvan : een aanzienlijk tijdverlies. Zou het niet mogelijk zijn - de kosten zouden toch zoo hoog niet oploopen eene overgangsbrug te slaan over den Scheldearm, van de Oude Beestenmarkt afkomend, en dit tusschen de kaai, bezijden de zwemschool van Eyck en de Nieuwbrugkaai? Bericht aan de bevoegde overheid.

Kaaimuren. - Men is tusschen de reeds opstaande nieuwe kaaimuren op de Kasteelkaai en de huidige Roode Torenbrug, de aardwerken aan het uitvoeren met het oog op de verbinding, door een kaaimuur, tusschen de nieuwe Steendambrug en de Kasteelkaai. Nog enkele dagen, en men gaat reeds aan het metselen.

Aan de Minnemeerschbrug en het Nieuwe Sas. - De Minnemeerschbrug is gereed en zal, van zoodra de stad de Congostraat, die er op uitloopt, voltooid heeft, aan het verkeer overgeleverd worden.

Aan de sluis dienen nog enkel de deuren bevestigd te worden, evenals de afdammingstoestellen. De tusschen al deze waterwerken nog aan te brengen brokken kaaimuur, zullen wel binnen een drietal maanden opgebouwd zijn, en het is heel waarschijnlijk dat, met september aanstaande, de scheepvaart zal hernomen worden.

"Tusschen de twee waters" en op de Visscherij. - Juist weet men nog niet wanneer men met het opbreken van het laantje "Tusschen de Twee waters", zal beginnen. Alles laat vermoeden dat dit kort na de wegruiming der Roode Torenbrug en der Pasbrug zal geschieden.

Met het heraan vangen van het goede weder heeft men weer flink de handen uit de mouwen gestoken aan de bouwwerken der kaaimuren op de Visscherij, verlengenis van "Tusschen de twee waters", juist bezijden de slachthuisbrug. Evenals langs de overzijde, zullen deze kaaimuren tot aan het Keizersas voortloopen.

Op 5 december 1984 verscheen in de "Streekkrant" een bericht over plannen om de "Kemelbrug" alias de St.-Jorisbrug dus te vervangen door twee platte bruggen m.a.w. terug te keren naar de toestand vóór 1900. De werken zouden starten in 1986 en ± 80 miljoen kosten. Van deze plannen werd (voorlopig?) afgezien en de nieuwe trolleybus rijdt sinds 24 maart 1989 over het vernieuwd, geasfalteerde wegdek van de St.-Jorisbrug.

M. LABYN
('t Vervolgt)
